

УДК 351.84

Скороход І. П.
Конєва І.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ НЕДЕРЖАВНОГО
ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Пенсійне забезпечення є важливою складовою соціального забезпечення населення й виступає як державна базова гарантія розвитку суспільства, оскільки охоплює одночасно інтереси як працездатного, так і непрацездатного населення. Саме пенсійне забезпечення розглядається як особливий складовий елемент соціальної функції держави і, разом з тим, як сукупність методів задоволення матеріальних потреб тих верств населення, які, відповідно до чинного законодавства, мають право на отримання пенсії.

Ключові слова: пенсійна система, пенсійні внески, пенсійне забезпечення, недержавний пенсійний фонд.

Постановка проблеми. Для українців пенсійного віку пенсійна виплата часто стає єдиним джерелом доходу. На сьогоднішній день в Україні на 12 млн пенсіонерів припадає 10 млн працюючих громадян. Їх внески у вигляді єдиного соціального внеску не покривають потреби в пенсійних виплатах. Щодо третього рівня пенсійної системи, то недержавне забезпечення ще не набуло бажаного масштабу. Кількість недержавних пенсійних фондів в базовому році зменшилася в порівнянні з попереднім, найбільша кількість з яких зосереджена у м. Києві.

Аналіз останніх досліджень. Багато вчених економістів розглядали у своїх дослідженнях питання пенсійного забезпечення, це пояснюється соціально-економічним значенням цього процесу. Проблеми пенсійного забезпечення завжди були в центрі уваги серед вчених, з яких варто виділити наступних: Н. А. Волгін, Т. О. Дідковська, Т. В. Кравчук, М. Б. Ріппа, Л. Г. Стожок та інші. В роботах науковців розкривається питання сутності і значення пенсійної системи. Однак розвиток соціально-економічної системи держави, нові практичні напрацювання у фінансовій та соціальних сферах вимагають подальших досліджень.

Мета статті. Мета статті полягає в аналізі розвитку недержавного пенсійного забезпечення України, а також дослідженні результатів пенсійної реформи.

Виклад основного матеріалу. Поняття пенсійного забезпечення не ідентичне за значенням поняттю пенсійної системи. Пенсійне забезпечення – це державна система правових, організаційно-адміністративних та економічних заходів щодо захисту громадян унаслідок настання старості, інвалідності або втрати годувальника. За допомогою цієї системи саме забезпечуються умови обчислення й виплати пенсій залежно від зроблених у період трудової діяльності обов'язкових чи добровільних пенсійних внесків. Необхідно врахувати, що в накопичувальних пенсійних системах, крім іншого, враховується ще й тривалість страхового стажу, тобто тривалість часу нагромадження страхових внесків, що суттєво впливає на розмір пенсій.

Система пенсійного забезпечення знаходиться під впливом пенсійної політики, напрями і зміст якої залежать не тільки від фінансово-економічних можливостей держави, але й співвідношення соціальних інтересів, мотивації уряду, ідеології і політики правлячих партій та активності громадянського суспільства.

Структурна характеристика пенсійного забезпечення дозволяє виявити джерела фінансування пенсій. Державна солідарна пенсійна

система має три джерела: відрахування із заробітної плати працівників, обов'язкове відрахування з фонду заробітної плати та державні дотації.

Накопичувальна пенсійна система має такі джерела фінансування: обов'язкові або добровільні внески працівників та доходи від інвестицій пенсійних накопичень.

Приватні накопичувальні пенсійні фонди формуються за рахунок: відрахувань у вигляді внесків працівників, відсотків від капіталізації внесків та перекидання коштів з інших фондів за бажанням працівника.

Принциповим питанням будь-якої пенсійної системи є питання організації виплати пенсій. У солідарній пенсійній системі держава організовує, керує і контролює умови, розміри і терміни виплати пенсій. В інших пенсійних системах розміри пенсій, терміни та умови їх виплати обумовлюються в договорі між працівником і страховим агентством.

Традиційно пенсійні системи спрямовано на виконання низки функцій, що включають захист доходів і згладжування споживання в старості, а також перерозподіл доходів. Пенсійне забезпечення виконує дві основні функції, що характеризують його загальні риси: розподільчу й відтворювальну. Реалізуючи ці функції, необхідно погоджувати економічні інтереси працездатних членів суспільства, які створюють матеріальні блага, і непрацездатних. Крім цього, пенсійне забезпечення реалізує свої внутрішні, специфічні функції. До них належать:

- розрахунок тривалості трудового стажу працівника;
- облік і розподіл накопичувальних пенсійних внесків;
- оформлення виплати пенсій;
- зберігання і доставка грошових коштів та ін.

Виходячи з такого трактування функцій пенсійного забезпечення, держава будує свою політику і приймає законодавчі акти, які б об'єктивно регулювали соціальну систему в цілому і пенсійне забезпечення зокрема, з метою забезпечення соціальної політики та економічної стабільності в державі.

На фінансовий актив пенсійного фонду претендують різні категорії непрацездатних, яких за їхнім трудовим внеском можна поділити на три групи:

- працівники, які продуктивно відпрацювали необхідний трудовий стаж і дожили до пенсійного віку;
- працівники, які втратили свою працездатність у процесі своєї діяльності;
- особи, які не працювали з різних причин: діти, які втратили годувальників, інваліди з дитинства.

Спільним між ними є те, що всі вони потребують пенсійного забезпечення. Відмінності між ними полягають у тому, що представник кожної групи має різний рівень пенсійного забезпечення.

Головним джерелом фінансового забезпечення пенсійної системи є кошти солідарної системи, тому що вона є загальнообов'язковою та охоплює все населення країни, тоді як кошти, отримані з інших джерел, лише додатковий фінансовий ресурс. Тому основною формою фінансового забезпечення пенсійної системи в Україні є фінансування за рахунок єдиного внеску. У процесі фінансування найповніше розкривається призначення пенсійного забезпечення, його спрямованість на виконання функцій соціального забезпечення населення країни, рівень корисності цих функцій для суспільства.

Існують пенсії у солідарній системі, у накопичувальній державній та недержавній системах. У солідарній системі пенсії різняться за правовою підставою їх виплати: у зв'язку з настанням старості, інвалідності, при втраті годувальника.

В Україні, як і в більшості розвинених країн, прийнята тривірнева система пенсійного забезпечення, яка включає: обов'язкову державну систему перерозподілу пенсійних коштів між поколіннями; обов'язкову накопичувальну систему, в якій пенсія залежить від коштів, накопичених на індивідуальних рахунках застрахованої особи та інвестиційних доходів; добровільне недержавне пенсійне страхування. На сьогодні працює тільки загальнообов'язкова державна пенсійна система та недержавні пенсійні фонди [12].

В Україні фінансування системи пенсійного забезпечення в умовах реформування пенсійного фонду є одним із актуальних питань сучасної соціальної політики. Останнім часом поняття «пенсійне забезпечення» стало предметом не тільки наукових дискусій, а навіть політичних спекуляцій, більшість людей сприймають його як обов'язкову, державну, соціальну виплату, що призвело до утриманського ставлення до пенсії, зруйнувавши тим самим стимул до її заробітку протягом трудового періоду життя людини.

Вже в 2017 році учасниками нової системи пенсійного забезпечення стануть 6 мільйонів громадян України, що надає можливість залучити в економіку країни близько 5 мільярдів гривень для подальших інвестиційних вкладень.

В результаті пенсійної реформи в Україні коефіцієнт оцінки стажу понизили з 1,35 до 1%, тепер пенсії рахуються за формулою:

$$П = ЗС \times КЗ \times КС \times 1\%, \text{ де}$$

П – розмір пенсії в гривнях;

ЗС – середня місячна заробітна плата в Україні за три останні календарні роки;

КЗ – коефіцієнт заробітної плати (співвідношення своєї і середньої по країні зарплати);

КС – стаж.

Враховуючи, що у формулі враховується показник середньої заробітної плати, яка періодично зростає, пенсії які були розраховані раніше потребують перерахунку. Частина пенсій розрахований за показником зарплати 2007 року, з урахуванням середньої за три роки зарплати в 1198 гривень, тоді як середня зарплата за останні три роки з 2014 по 2016 – 3764 гривні. Це призводить до того, що чим молодше пенсіонер, тим вище у нього пенсія [11].

Отже, одне з важливих нововведень пенсійної реформи – всі вже призначені пенсії перерахують з урахуванням середньої зарплати за три мину-

лих роки. Але при цьому коефіцієнт оцінки стажу зменшили з 1,35% до 1%. В тих пенсіонерів, які давно вийшли на пенсію, виплати значно підвищаться. А щодо тих, хто тільки збирається, в результаті скорочення коефіцієнта стажу, розмір пенсійних виплат скоротиться на 25%. Всього пенсії піднімуть 5,6 мільйонам українців, адже у решти розмір середньої зарплати в формулі ще не встиг застаріти, або ж вони мало заробляли.

Розмір підвищення пенсійних виплат залежить від рівня інфляції, якщо ціни зросли на 10%, то і пенсії повинні збільшитися мінімум на 10% від мінімальної заробітної плати. Якщо прожитковий мінімум 1247 гривень, а пенсії підвищують, наприклад, на 5%, то і тому пенсіонеру, який заробив пенсію в 1300 гривень, і тому, хто отримувє 2000 гривень, додадуть по 63 гривні.

Пенсійний вік в Україні у 2017 році для чоловіків становить 60 років, для жінок – 57 років і 6 місяців, якщо така не має інших пільг за віком. Щоб вийти на пенсію, наступного року знадобиться 25 років стажу. І з кожним роком ця вимога збільшуватиметься на 12 місяців. В результаті 2028 року для пенсії в 60 потрібно відпрацювати вже 35 років. Вимога в 25 років зможуть виконати 85% українців. Але 2028-го 35 років стажу матимуть тільки 55% 60-річних. Решті доведеться працювати без пенсії до 63 або 65 років. Вимоги для виходу на пенсію в 63 роки також збільшуватимуть на 12 місяців щорічно – з 15 до 25 років. А ось щоб вийти на пенсію в 65, як і зараз, 2028 року знадобиться всього лише 15 років стажу.

Повноцінно ці нововведення запрацюють тільки 2021 року. З наступного року і до кінця 2020 законопроект передбачає державну допомогу українцям, які досягли 60 років у період з 2018 по 2021 рік і при цьому мають менше необхідного стажу. Згідно із законом, вони повинні чекати пенсію до 63 або 65 років, але ці кілька років вони можуть отримувати допомогу від держави. Держава гарантує соціальну допомогу якщо не набереється і 15 років стажу.

Також є можливість докупити два відсутніх роки стажу. Вартість стажу обчислюється за формулою: мінімальна зарплата $\times$ 22% $\times$ 24, якщо один рік, якщо два – то помножити на 42. Наразі 22% від мінімальної зарплати – це 702 гривні, мінімальний внесок. Тож, щоб купити два роки стажу, потрібно заплатити 29 568 гривень.

Згідно з новою пенсійною реформою, скасування прибуткового податку на пенсії не йдеться. Прибутковий податок, а саме 18%, стягується тільки з частини пенсії, яка перевищує 10740 гривень. Також, якщо людина працює і має пенсію вище 150% від прожиткового мінімуму для непрацездатних – це неповна виплата яка складає 85% від розміру пенсії. Наразі 15% з виплати працюючим пенсіонерам залишається в бюджеті Пенсійного фонду. Так званий «податок» в рамках реформи скасують шляхом збільшення розміру пенсії для працюючих на 17,6%. А таких в Україні – приблизно 600 тисяч осіб.

Система недержавного пенсійного забезпечення становить третій рівень пенсійної системи. Розбудова пенсійної системи відбувається починаючи з 2004 року після набрання чинності Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Основу такої системи становлять недержавні пенсійні фонди [6].

Для отримання додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат та залучення

необхідних для модернізації економіки довгострокових інвестиційних ресурсів потрібно розвивати третій рівень пенсійної системи, а саме систему недержавного пенсійного забезпечення. НПФ має статус неприбуткової установи, тобто не має на меті одержання прибутку для його подальшого розподілу між засновниками фонду.

Весь отриманий фондом інвестиційний дохід розподіляється тільки між його учасниками. Пенсійні внески стають власністю учасника фонду одразу після їх зарахування на рахунок в НПФ, незалежно від того, хто їх платив – сам учасник, його роботодавець або родичі. Пенсійні кошти не можуть бути вилучені з фонду іншими особами або перерозподілені між іншими учасниками фонду.

Учасник НПФ має право розпоряджатися своїми пенсійними коштами згідно з законодавством, тобто протягом періоду накопичення – переводити до іншого НПФ, а за певних підстав – отримувати у вигляді пенсійних виплат.

Пенсійні кошти учасника можуть успадковуватись його спадкоємцями. НПФ не може бути проголошений банкрутом та ліквідований за законодавством про банкрутство. Ліквідаційний НПФ може бути проведена за спеціальною процедурою під контролем Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України. При цьому пенсійні накопичення громадян переводяться за вибором учасників до інших НПФ, страхових організацій або банківських установ, які надають послуги з недержавного пенсійного забезпечення.

Недержавні пенсійні фонди можуть бути трьох видів залежно від складу їх засновників та учасників: корпоративні, професійні та відкриті. У назві кожного фонду зазначається його вид.

Недержавні пенсійні фонди для виконання своїх функцій використовують послуги інших юридичних осіб – адміністратора, компанії з управління активами і банка-зберігача. Рада фонду вибирає такі компанії, укладає з ними договори про обслуговування фонду і контролює їх роботу. Вкладники перераховують пенсійні внески на рахунок НПФ. Адміністратор НПФ обліковує інформацію про суми внесків та інвестиційного доходу на індивідуальних пенсійних рахунках учасників. Компанії з управління активами приймають кошти, що надходять, шляхом їх інвестування в акції, облігації та інші інвестиційні продукти, але вони не мають прямого доступу до пенсійних коштів.

Усі операції з пенсійними коштами здійснюються через зберігач, який після перевірки відповідності вимогам з інвестування перераховує гроші на придбання різних фінансових інструментів. Інвестиційний дохід, за вирахуванням адміністративних витрат на обслуговування фонду, розподіляється між учасниками та обліковується на рахунок кожного учасника. Отриманий дохід повторно інвестується, в результаті чого кошти НПФ зростають за принципом складного відсотка.

Така структура НПФ була передбачена з метою недопущення втрати пенсійних накопичень і забезпечення «прозорості» діяльності фондів. НПФ юридично відокремлений від засновників, роботодавців-вкладників і компаній, які надають послуги. Тому навіть у разі банкрутства або ліквідації будь-якої з цих компаній, в тому числі й зберігача, пенсійні кошти не будуть втрачені.

Пенсійні внески до НПФ сплачуються у порядку та розмірах, встановлених пенсійним контрактом. Пенсійні фонди дозволяють гнучко

враховувати фінансові можливості вкладників, оскільки можна змінювати розміри та періодичність сплати внесків відповідно до умов обраних пенсійних схем, а також за певних умов тимчасово або повністю припиняти їх сплату [11].

Мінімальний розмір пенсійних внесків може встановити рада НПФ – на рівні не вище 10% мінімальної зарплати у розрахунку на місяць. Максимальний розмір внесків не обмежується, але, як правило, не перевищує межі податкових пільг. Так, підприємство, яке сплачує пенсійні внески на недержавне пенсійне забезпечення найманого працівника, може відносити на валові витрати суми таких внесків у розмірі до 15% зарплати працівника за рік, але не більше граничної суми податкової соціальної пільги, тобто суми прожиткового мінімуму для працездатних осіб, помноженої на 1,4. Крім того, пенсійні внески не включаються до фонду оплати праці, тобто на них не здійснюються обов'язкові соціальні нарахування.

Розмір пенсійних внесків до корпоративного або професійного НПФ, що сплачуються за кошти засновників цих фондів та роботодавців-платників, може визначатися у колективному договорі.

При участі у відкритому НПФ роботодавці можуть самостійно вирішувати, за яких працівників сплачувати внески і в якому розмірі, коли починати і припиняти сплату таких внесків.

Додаткову недержавну пенсію можна одержувати поряд з державною. Розмір пенсії з НПФ не залежить від трудового стажу, на відміну від державної пенсії, а залежить від суми коштів учасника, накопичених в НПФ. Пенсійні накопичення учасника НПФ формуються за рахунок пенсійних внесків та доходу від їх інвестування за вирахуванням адміністративних витрат на обслуговування фонду. Чим нижче адміністративні витрати, тим більшою буде сума накопичень. Але у будь-якому разі оплата послуг обслуговуючих компаній не може перевищувати встановлених граничних розмірів.

Частка інвестиційного доходу, що додається до суми внесків, значною мірою залежить від тривалості участі в НПФ, чим раніше стати учасником фонду, тим більшу суму пенсійних коштів можна накопичити. При цьому в НПФ можна робити порівняно невеликі періодичні внески.

Недержавний пенсійний фонд може виплачувати пенсію на визначений строк, а також одноразову виплату у передбачених випадках. Крім того, учасник, досягнувши пенсійного віку, може перерахувати пенсійні кошти з НПФ до страхової організації і отримувати довічну пенсію. Учасник НПФ самостійно визначає свій пенсійний вік та строк виплати пенсії.

Станом на 30.06.2017 в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 64 недержавні пенсійні фонди та 22 адміністратори НПФ. Якщо порівняти кількість недержавних пенсійних фондів з попереднім 2016 роком, то ситуація погіршилася, адже в 2016 році налічувалось 66 НПФ, а кількість адміністраторів залишилася незмінною. Проте, загальна кількість учасників збільшилась, НПФ на 30.06.2017 зафіксовано 838 тис. осіб, станом на 30.06.2016 кількість учасників була дещо меншою, а саме: 831,2 тис. осіб.

В Україні недержавні пенсійні фонди зареєстровано у 8 регіонах України, по даним Державного реєстру фінансових установ. Найбільша кількість НПФ зосереджена у м. Києві – 46, або 71,9% від загальної кількості зареєстрованих НПФ.

На сьогодні, переважну більшість учасників НПФ становлять особи віком від 25 до 50 років, а саме 61,8%. Близько 27% особи вікової групи від 50 до 60 років. Частка учасників НПФ вікової групи старше 60 років складає 9,4%. Всього лише 1,8% складає молодь до 25 років [12].

Сукупно недержавними пенсійними фондами станом на 30.06.2017 було здійснено пенсійних виплат, а саме одноразових та на визначений строк 83,2 тисячам учасників.

Середній розмір одноразової пенсійної виплати на одного учасника НПФ, який отримав чи отримує пенсійну виплату одноразово, станом на 30.06.2017 становить 6,6 тис. грн., це порівняно з 2016 більше на 300 грн, а з 2015 року на 800 грн. Середній розмір пенсійної виплати на визначений строк на одного учасника НПФ, який отримав чи отримує пенсійну виплату на визначений строк, з кожним роком можна помітити позитивну тенденцію до зростання. Так якщо взяти 2016 рік середній розмір становив 18,8 тисяч, в 2016 році він виплата зросла до 28,3 тис. грн., а вже на 30.06.17 середній розмір пенсійної виплати виріс до 40,2 тис. грн.

Одним із основних якісних показників, які характеризують систему НПЗ, є сплачені пенсійні внески. Сума пенсійних внесків станом на 30.06.2017 становить 1 945,6 млн. грн., збільшившись протягом дванадцяти місяців на 5,3 (97,8 млн. грн.). Порівняно зі станом на 30.06.2015 сума пенсійних внесків станом на 30.06.2016 збільшилась на 0,1% (2,2 млн. грн.).

Загальна вартість активів, сформованих недержавними пенсійними фондами, станом на 30.06.2017 становила 2 248,7 млн. грн., що на 12,4%, або на 248,4 млн. грн. більше в порівнянні з аналогічним періодом 2016 року та на 4,2%, або на 91,6 млн. грн. більше в порівнянні з аналогічним періодом 2015 року.

Проте, функціонування недержавних пенсійних фондів у економічному середовищі тільки проходить стадію розвитку та інтеграції, тож несе у собі багато ризиків. Діяльність НПФ зосереджена на забезпеченні прибутковості та надійності вкладів громадян, тому управління ризиком та його ідентифікація є важливою ланкою в управлінні фондом. У цьому контексті необхідними є розгляд та аналіз всіх ризиків, пов'язаних із діяльністю НПФ.

Особливим є той факт, що вітчизняні НПФ проводять свою діяльність на ринку, який ще тільки розвивається, і тому перелік та спектр ризиків є доволі великим. Задля ефективного управління НПФ менеджмент фонду має вжити заходів для зменшення впливу ризиків, як фінансових, так і нефінансових на діяльність фонду. Звичайно, є фактори ризику, які немож-

ливо зменшити чи передбачити, але принаймні необхідно бути до них готовими.

Беручи до уваги вітчизняне середовище, найвагомими вбачаються ризики недовіри, оскільки вони прямо впливають на величину капіталізації системи недержавного пенсійного забезпечення. Недовіра громадян до НПФ є фактором стримування до інвестування у забезпечену старість, іншим фактором є також невисокі доходи українського суспільства загалом і недовіра у зв'язку із пережитим періодом шахрайських систем у 90-х роках. Іншим вагомим ризиком вбачається також системний ризик, оскільки рівень пов'язаності фінансових структур в Україні є досить високим, і тому вбачається тут непрозора конкуренція.

Висновки. Найважливішою проблемою, що гальмує розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення є несприйняття її як альтернативи державній системі. Останніми роками, замість комплексного розвитку всієї пенсійної системи йде однобічне нарощування ресурсів Пенсійного фонду. Причому коштів не вистачає, це при тому, що в Україні, зокрема, один із найвищих у світі обов'язковий збір до Пенсійного фонду. А середня пенсія за віком набагато менша ніж в Європі.

Іншою проблемою, що лежить на шляху поширення даного виду фінансових послуг є низька фінансова обізнаність населення України, причому ступінь поширення фінансових послуг в Україні є нижчим порівняно з європейськими державами. Так, за результатами першого всеукраїнського соціологічного дослідження «Фінансова грамотність та обізнаність в Україні» було встановлено, що 39% населення нашої країни не мають банківських рахунків. Більшість громадян користуються лише базовими фінансовими послугами, серед яких – оплата комунальних платежів через банк – 72%, пластиковою картою користується 68% населення. Однак, населення практично не користується, так званими, інвестиційними послугами, зокрема такими фінансовими інструментами, як акції, облігації або інвестування в недержавні пенсійні чи інвестиційні фонди.

При цьому українці не зацікавлені в отриманні більшого обсягу інформації про фінансові продукти. Це пояснюється низкою причин – браком коштів для здійснення інвестицій, слабкою довірою до фінансової системи взагалі або простим нерозумінням того, як користуватися фінансовими послугами. Отже, вирішити проблему низьких пенсій та надати можливість громадянам отримувати пенсії, відповідно їх заробіткам в період трудової діяльності, можливо шляхом підвищення фінансового освітнього рівня споживачів.

Список використаних джерел:

1. Ріппа М.Б. Державне пенсійне забезпечення в Україні та шляхи його розвитку : «Гроші, фінанси і кредит» / М.Б. Ріппа. – К., 2007. – 19 с.
2. Пенсійний фонд України. Організаційно-правові та соціально-економічні засади функціонування / Б.О. Зайчук, О.Б. Зарудний, С.Б. Березіна, В.Т. Александров. – К. : АВТ, 2006. – 284 с.
3. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 6 груд. 1991 р. № 1931-ХІІ // ВВР України. – 1992. – № 3. – Ст. 11.
4. Толуб'як В. Раціоналізація пенсійної системи України / В. Толуб'як // Економіка та держава. – 2010. – № 8. – С. 111–114.
5. Довідкові матеріали: Розмір мінімальної заробітної плати. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cons.parus.ua/_dict_view.asp?rxn=.0DHE47fc09fe29cefe2626b6a689827b503d.
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій: закон України (Відомості Верховної Ради). – 2017. – № 40-41, ст. 383). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2148-19>.
7. Гановська Д.І. Перспективи розвитку НПФ в Україні / Д.І. Гановська // Регіональна економіка. – 2006. – № 4. – С. 207–210.
8. Демченко М.В. Сучасний стан та проблеми розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні / М.В. Демченко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.9.

9. Панченко І.В. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні: стан і перспективи розвитку// Управління розвитком. – 2011. – № 5(102). – С. 43–44.
10. Державний реєстр фінансових установ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/content/derzhavniy-reeestr.html?PrintVersion>.
11. Нацкомфінпослуг Реєстр наборів відкритих даних. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/ua/Reiestr-perelik-naboriv-vidkrytykh-danykh.html>.
12. Толуб'як В.С. Ризики системи пенсійного забезпечення [Електронний ресурс] / В.С. Толуб'як, 2011 рік. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_upravl/2010_4/30.pdf.

**Скороход І. П.
Конева І.**

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ НЕГОСУДАРСТВЕННОГО ПЕНСИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В УКРАИНЕ

Резюме

Пенсионное обеспечение является важной составляющей социального обеспечения населения и выступает как государственная базовая гарантия развития общества, поскольку охватывает одновременно интересы как трудоспособного, так и нетрудоспособного населения. Именно пенсионное обеспечение рассматривается как особый составляющий элемент социальной функции государства, и вместе с тем, как совокупность методов удовлетворения материальных потребностей населения которые, соответственно по существующему законодательству, имеют право на получение пенсий.

Ключевые слова: пенсионная система, пенсионные вклады, пенсионное обеспечение, негосударственный пенсионный фонд.

**Scorohod I. P.
Koneva I.**

Odessa I. I. Mechnikov National University

PECULIARITIES OF NON-GOVERNMENT PENSION PROVISION SYSTEM DEVELOPMENT IN UKRAINE

Summary

Pension provision is an important component of social security of the population and acts as a state basic guarantee of development of society, because it covers the one-to-one interests of both working and non-working people. Pension security is considered as a special component of the social function of the state, and however, as a combination of methods to meet the material needs of those layers of settlement, which, in accordance with the current legislation, are entitled to a pension.

Key words: pension system, pension contributions, pension provision, non-government, pension fund.

УДК 656.078

Шемаєв В. В.

Національний інститут стратегічних досліджень

ДОСВІД ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ ЩОДО РОЗБУДОВИ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: ВИСНОВКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Статтю присвячено проблемі обґрунтування сучасних механізмів управління розвитком транспортної інфраструктури України з урахуванням досвіду Південної Кореї у цій сфері. Висвітлено особливості транспортного сектору Південної Кореї, зокрема щодо організації управління розвитком транспортної інфраструктури. Запропоновано стратегічні напрями розвитку транспортної інфраструктури України відповідно до положень Національної транспортної стратегії України на період до 2030 р.

Ключові слова: транспортна інфраструктура, транспортний сектор Південної Кореї, стратегія, управління розвитком, стратегічне планування.

Постановка проблеми. Чи може країна після війни вийти на шлях стабільного зростання завдяки розвитку транспортної інфраструктури? Так, саме це й довела Південна Корея, яка стала майже півстоліття тому на шлях осмислення і реалізації своїх сильних сторін, партнерства з розвиненими країнами західного світу і просування вітчизняного бізнесу на зовнішніх ринках. Оточеній такими країнами-гігантами, як Китай, Японія і Росія, відізаній від зовнішнього світу по суші Північно

Кореєю, з обмеженим набором природних ресурсів, Південній Кореї вдалося вийти на інтенсивний шлях економічного розвитку. І сьогодні багато експертів називають цю країну лідером у багатьох секторах: кібербезпеці, електроніці та ІКТ, транспортному машинобудуванню, траншипменту в портах. Розвиток транспортної інфраструктури це забезпечив: країною курсують високошвидкісні потяги КТХ (розвивають швидкість до 305 км/год.), метрополітен Сеула здійснює перевезення не тільки